

femcoop PLUS Newsletter #4
April 2018

femcoop PLUS Hírlevél #4
2018. április

Implementierung eines grenzüberschreitenden (CB) Unternehmensservices zur Erhöhung des Frauenanteils in der Technik.	Határon átnyúló vállalkozói szolgáltatáscsomag megvalósítása, amelynek célja a női munkaerő arányának növelése a műszaki szakmákban
Projektnummer: ATHU005	Projektazonosító: ATHU005
Projektlaufzeit: 01.05.2016 – 30.04.2019	Projektfutamidő: 2016.05.01. – 2019.04.30.
Webseite: www.interreg-athu.eu/femcoopPLUS Femcoop PLUS	Honlap: www.interreg-athu.eu/femcoopPLUS Femcoop PLUS HU

Leitfäden

Es wurde ein Leitfaden für Unternehmen erstellt. In dem Leitfaden befinden sich Infos und Vorschläge, um Betriebserkundungen altersgerecht und spannend zu gestalten und umzusetzen. Darüber hinaus wurden Leitfäden für BO-PädagogInnen entworfen. In diesem Leitfaden finden sich organisatorische, methodische und inhaltliche Bausteine, die bei der Gestaltung des BO-Unterrichts eingesetzt werden können. Bei allen drei Leitfäden handelt es sich um praxisorientiertes Werkzeug, welches auf Wunsch verwendet werden kann.

Die ersten Testläufe wurden am 16.10.2017 mit 30 BO-LehrerInnen von der Pädagogischen Hochschule NÖ durchgeführt. Die BO-LehrerInnen haben sich im Vorfeld intensiv mit den Leitfäden auseinandergesetzt und uns wertvolle Rückmeldungen dazu geliefert. Auch die ProjektpartnerInnen haben sich mit den Leitfäden intensiv beschäftigt und Inputs dazu geliefert.

Die letzten Änderungswünsche der ProjektpartnerInnen werden zur Zeit eingepflegt. Die Letztversionen der drei Leitfäden werden demnächst an alle PartnerInnen übermittelt und abschließend übersetzt. **NFB**

Útmutatók

Elkészült a vállalkozásoknak szóló útmutató. Az útmutatóban információk és javaslatok találhatóak arra vonatkozóan, hogyan lehet a korosztályok számára vonzóvá tenni az üzemlátogatást. Ezen kívül útmutatás került összeállításra pályaválasztási pedagógusok számára is. Ezekben szervezési, módszertani és tartalmi részek találhatóak, amelyeket a pályaválasztási tanácsadás során lehet alkalmazni. Minden útmutatónál gyakorlatorientált készletről van szó, amelyet igény szerint lehet alkalmazni.

Az első tesztek 2017. 10. 16-án, az Alsó-Ausztriai Pedagógiai Főiskola 30 pályaválasztási tanácsadó tanárával végezték, akik intenzíven foglalkoztak az útmutatásokkal és értékes visszajelzéseket fogalmaztak meg. A projektben részt vevő partnerek is véleményezték a segédleteket, további információkat, javaslatokat tettek. A projektben részt vevő partnerek végső változtatásait jelenleg dolgozzák be. A három útmutató legutolsó verzióját nemsokára megküldik a partnereknek és lefordítják. **NFB**

4. PRG Treffen

Das vierte Peer Review Meeting fand in St. Pölten beim Partner NFB statt. Neben den Projektpartnern waren folgende Organisationen vertreten: LSR Landesschulrat NÖ, AK Arbeiterkammer NÖ, WK Wirtschaftskammer NÖ, das AMS Arbeitsmarktservice NÖ, PH Pädagogische Hochschule NÖ, ÖAR-Regionalberatung, Planung & Vielfalt und aus Ungarn Győri Szolgáltatási Szakképzési Centrum (Fachausbildungszentrum). Neben einem Impulsvortrag und einer Kurzreflexion von Frau DI Elke Szalai (Planung & Vielfalt) wurden von den Anwesenden die Leitfäden diskutiert. Diese wurden von Mag. Barbara Pia Hartl von der ÖAR-Regionalberatung GmbH präsentiert.

Grenzüberschreitendes Austauschthema sind die Herausforderungen für die Berufs-Orientierung generell - speziell in Hinsicht auf die Mangelberufe in der Technik sowie die Motivierung von Mädchen.

IRS & NFB

4. PRG találkozó

A negyedik Szakértői Csoportülés az NFB-nél került megrendezésre St. Pöltenben. A projektben résztvevő partnereken kívül az alábbi szervezetek képviseltették magukat: az LSR Alsó- Ausztriai Megyei Iskolai Tanács, az AK Alsó- Ausztriai Dolgozói Kamara, a WK Alsó- Ausztriai Gazdasági Kamara, az AMS Alsó- Ausztriai Munkaerőpiaci Szolgáltató, a PH Alsó- Ausztriai Pedagógiai Főiskola, az ÖAR Regionális Tanácsadó, Tervezés & Sokoldalúság és Magyarországról a Győri Szolgáltatási Szakképzési Centrum. Szalai Elke (Planung & Vielfalt) gondolatébresztő előadása és a rövid visszajelzések mellett a résztvevők megbeszélték az elkészült Útmutatókat. Ezeket Barbara Pia Hartl mutatta be, az ÖAR-Regionalberatung GmbH részéről. A határokon átívelő téma volt a pályaválasztási kihívások általában- különösen a műszaki hiányszakmák, illetve a lányok motivációja. **IRS & NFB**

femcoop PLUS Newsletter #4, April 2018

Umsetzung Modul Metall und Elektrotechnik: PädagogInnen-informationstag

Im Rahmen des Moduls Metall- und Elektrotechnik organisierten Pannon Novum Nonprofit Kft und Technics Playground 4.0 am 5. März 2018 einen „PädagogInnen - Informationstag“ in Győr. Anstatt SchülerInnen konnten diesmal etwa 20 LehrerInnen und BerufsberaterInnen am Programm teilnehmen. Es wurden die Aktivitäten und Berufsbilder in technischen Branchen vorgestellt und es konnten Industriemaschinen, welche in 50 verschiedenen technischen Berufen zur Anwendung kommen, besichtigt werden. Die LehrerInnen hatten auch die Möglichkeit die Anwendungen selbst auszuprobieren. Im Fokus der Veranstaltung stand Industrie 4.0 sowie die damit verbundenen Auswirkungen auf technische Fachkräfte und die Möglichkeiten der besseren Integration von Mädchen in technischen Branchen.

Pannon Novum

femcoop PLUS Hírlevél #4, 2018. április

Fém- és Elektrotechnika modul megvalósítása: Pedagógus Információs Nap

A Pannon Novum Nonprofit Kft. és a Technics Playground 4.0 a Fémipari és Elektrotechnikai Képzési Modul részeként Pedagógus Információs Napot szervezett 2018, március 5-én Győrben. A diákok helyett ezúttal mintegy 20 fő pedagógus és pályaválasztási tanácsadó vehetett részt a programon és hallhatott hasznos előadásokat, láthatott vagy épp ki is próbálhatott valós ipari gépeket, melyek közel 50 műszaki szakma bemutatására alkalmasak. A rendezvény fókuszában az Ipar 4.0 és várható új munkaerőigény, valamint a lányok ipari integrációjának a lehetősége állt.

Pannon Novum

Umsetzung Modul Metall- und Elektrotechnik

Das BFI Burgenland hat ein weiteres Pilotmodul im Bereich Metall- und Elektrotechnik durchgeführt. Die TeilnehmerInnen kamen aus den neuen Mittelschulen aus Großpetersdorf und Kohfidisch und wurden in Absprache mit den zuständigen BerufsorientierungslehrerInnen ausgewählt.

BFI Burgenland

A fém- és elektrotechnika modul alkalmazása

A BFI Burgenland egy további kísérleti modult is rendezett a fém- és elektrotechnika területén. A résztvevő lányok a großpetersdorfi és kohfidischi új középiskolákból érkeztek és az illetékes pályaválasztási tanácsadókkal együtt választották ki őket.

BFI Burgenland

Durchführung Modul IT-Robotics

im Interaktiven Wissenschaftszentrum Mobilis

Das Interaktive Wissenschaftszentrum Mobilis führte bisher insgesamt 6 Berufsorientierung-workshops für SchülerInnen durch. Die Teilnehmerinnen konnten das Modul IT-Robotics testen. Basierend auf den laufenden Erfahrungen wird das Konzept ständig an die Anforderungen der SchülerInnen angepasst. Neben dem Kennenlernen von Sensoren werden somit auch Module mit LEGO Roboter je nach Programmierkenntnissen angeboten (Basic, Anfänger und Fortgeschrittene). Die TeilnehmerInnen waren meist SchülerInnen, aber auch LehrerInnen aus der Region, die das Modul testen konnten.

MOBILIS

IT-Robotika modul megvalósítása a Mobilis

Interaktív Kiállítási Központban

A Mobilis Interaktív Kiállítási Központ mindaddig hat alkalommal tartott pályaeorientációs célú workshopot diákok számára, amelyek keretében az IT-robotika modult próbálhatták ki a résztvevők. A koncepció tartalma a tapasztalatok alapján folyamatosan változik, bővül, amelynek köszönhetően a szenzorok kísérleti alapú megismerése mellett immár alap-, kezdő és haladó szintű LEGO robot programozási ismereteket is magában foglal a tananyag. A résztvevők elsődlegesen a régióból érkezett diákok voltak, de emellett kifejezetten pedagógusok számára szervezett foglalkozásra is sor került, ahol az oktatóknak is lehetőségük nyílt a modul kipróbálására.

MOBILIS

Durchführung Modul Energietechnik

im Interaktiven Wissenschaftszentrum Mobilis

Der erste Workshop zum Thema Energietechnik fand im Januar 2018 im Interaktiven Wirtschaftszentrum Mobilis statt. Am Programm nahmen SchülerInnen der Audi Hungaria Schule, insgesamt 20 Oberstufenschülerinnen, teil. Ziel des Workshops war speziell die technische Berufsorientierung, wozu das Modul, insbesondere die Darstellung von erneuerbaren Energiequellen und die dazugehörigen Aufgabengebiete sehr gut dienen. Bei der Abwicklung des Workshops war es ein wichtiger Punkt, dass diese von weiblichen Vertretern/Pädagoginnen als Role Models durchgeführt wurden. So wurde den SchülerInnen, welche gerade vor der Berufswahl stehen, ein gutes Beispiel von Frauen in der Technik aufgezeigt.

MOBILIS

Energiatechnológia modul megvalósítása a Mobilis Interaktív Kiállítási Központban

2018 januárjában került sor az első Energiatechnológia témájú workshopra a Mobilis Interaktív Kiállítási Központban. A foglalkozáson az Audi Hungaria Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium diákjai, összesen 20 felső tagozatos diáklány, vett részt. A workshop célja kifejezetten a műszaki pályaeorientáció volt, amelyhez kiváló eszközt nyújtott a modul, illetőleg annak megújuló energiaforrásokot bemutató feladatai. A workshop lebonyolításánál kiemelt szempont volt, hogy azt női szerepmoდეlek – a Mobilis vezető oktatói és demonstrátorai – tartsák, ezzel is jó példát állítva a pályaválasztás előtt álló diákok elé.

MOBILIS

Betriebserkundung und Workshops in der Organisation von NFB

Am 13.2018 fand mit einer 4. Klasse der Volksschule Ebreichsdorf bei der Firma Rohkraft in Sitzenberg-Reidling eine spannende Betriebserkundung statt. Am 15.-16.3.2018 wurden 4 Workshops zu den Bereichen Metall- und Elektrotechnik sowie Energietechnik in Ebreichsdorf/Baden durchgeführt. Am letzten Tag haben die SchülerInnen ihren Eltern die gefertigten Werkstücke präsentiert.

NFB

Üzmlátogatás és workshopok az NFB szervezésében

2018. március 1-jén zajlott az Ebreichsdorfi Általános Iskola 4. osztályosainak izgalmas gyárlátogatása a Rohkraft cégnél Sitzenberg-Reidlingben. 2018. március 15-16. napján 4 workshopot rendeztek meg a fém- és elektrotechnika, illetve az energiatechnika területén Ebreichsdorf/ Badenben. Az utolsó napon a tanulók megmutathatták az elkészített darabokat a szüleiknek.

NFB

Fotocredits Barbara Pia Hartl

Projektpräsentationen/ A projekt bemutatása

Teilnahme an der Berufsmesse in Győr

Pannon Novum präsentierte das Projekt femcoop PLUS am 10. November 2017 auf der Berufsmesse in Győr, am Stand des Professio Metallindustrie- und Ausbildungsclusters. Am Stand wies unter anderem Mónika Borsodi, Geschäftsführerin des Unternehmens Borsodi Műhely Kft, auf die unterschiedlichen Berufe im technischen Bereich, vorrangig Metallindustrie, hin. Die InteressentInnen konnten aktiv die Steuerung eines Roboterarms ausprobieren, welcher Bildungszwecken dient. Außerdem wurden am Messestand von Technics Playground 4.0 femcoop PLUS Projekt-Frisbeescheiben mit personalisierter Lasergravur angefertigt. Mobilis präsentierte sich mit einem eigenen Stand auf der Messe und nahm auch am Elterninformations- Workshop teil.

Pannon Novum

Részvétel Pályaválasztási Kiállításon Győrben

A femcoop PLUS projekt a Pannon Novum képviselőjében 2017. november 10-én Győrben megrendezett Pályaválasztási Kiállításon a Professio Fémipari és Szakképzési Klaszter standján kapott helyet. A standon többek között Borsodi Mónika, a Borsodi Műhely Kft. ügyvezető asszonya hívta fel a diáklányok figyelmét a műszaki és fémipari szakmákra. Az érdeklődők egy oktatási jellegű robotkar vezérlését is kipróbálhatták. Emellett a Technics Playground 4.0 standján lézer gravírozóval névre szóló femcoop PLUS projekt frizbik készültek. A Mobilis a kiállításon saját standdal képviseltette magát, és részt vett a szülői értekezleten is.

Pannon Novum

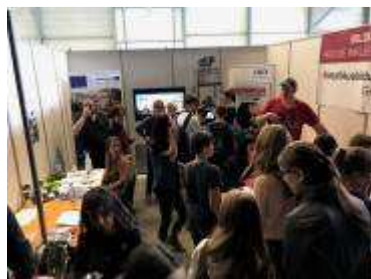
Projektpräsentation am 10.-12.10.2017 in der Messehalle Oberwart - im Rahmen der Veranstaltung „BIBI – Bildungs- und Berufsinformationsmesse“

Am Stand des BFI-Metallausbildungszentrums Großpetersdorf wurde auch, zusätzlich zu den Informationen zu Lehrausbildungsmöglichkeiten, das Projekt Femcoop PLUS vorgestellt. In drei Tagen wurden insgesamt über 300 Metallrosen samt Vase angefertigt und viele Mädchen konnten dabei ihre handwerklichen Fähigkeiten entdecken *BFI Burgenland*

Projektbemutató 2017. 10. 10- 12-én a felsőöri kiállítási csarnokban- a „BIBI- Képzési és Pályaválasztási Kiállítás” keretében

A großpetersdorfi BFI - Fémipari Képzési Centrum standján még külön a Femcoop PLUS projekt is bemutatkozott a képzési lehetőségről szóló információk között. Három nap alatt összesen 300 fémrózsát és vázát készítettek és sok lány fedezte fel tehetségét a kézművességben.

BFI Burgenland

Projektpräsentationen/ A projekt bemutatása

Am 24. Mail 2017 nahm Mobilis an einer interaktiven Ausstellung in Kimle teil. Zahlreiche SchülerInnen besuchten die Veranstaltung und wurden über Berufsmöglichkeiten in der Region informiert.

Mobilis egy interaktív kiállításon vett részt Kimlén 2017. május 24-én. Számos diáklány látogatott el a rendezvényre és kapott tájékoztatást a térség munkalehetőségeiről.

MOBILIS

Erzsébet-camp, 3. Juli – 1. August 2017

Mobilis nahm von 3. Juli bis 1. August 2017 an dem Erzsébet-Sommercamp teil. In Zánka und Fonyódliget konnten die Kinder und Jugendlichen das Projekt femcoop PLUS kennenlernen und durch interaktive Berufsorientierungsspiele und spannende Experimente die Tätigkeiten von Mobilis hautnah erleben. Die Themen umfassten unter anderem Energie- und Umweltbewusstsein, Robotik, Energietechnologie und Materialkunde.

MOBILIS

Erzsébet-tábor, 2017. július 3. – augusztus 1.

Mobilis 2017. július 3. – augusztus 1. között részt vett az Erzsébet-táborban. Zánkán és Fonyódligeten a gyerekek és fiatalok megismerkedhettek a femcoop PLUS projekttel és interaktív pályaorientációs játékokon, izgalmas kísérleti bemutatókon keresztül a Mobilis Központ tevékenységeivel. Felölelt témakörök voltak többek között az energia- és környezettudatosság, a robotika, az energiatechnológia és az anyagismeret..

MOBILIS

femcoop PLUS Newsletter #4, April 2018

femcoop PLUS Hírlevél #4, 2018. április

Europäische Mobilitätswoche

Von 16. bis 22. September 2017 fand wieder die Europäische Mobilitätswoche statt. Ziel dieser Veranstaltung ist es, die Bevölkerung auf die Vorzüge einer autofreien Umwelt bewusst zu machen. Über 200 ungarische Gemeinden nahmen teil. Das Ausstellungszentrum Mobilis organisierte in Zalaegerszeg und Budapest ein buntes Programm für Kinder und Jugendliche. Neben interaktiven Mitmachstationen wurden auch spannende Berufsorientierungsspiele angeboten.

MOBILIS

Európai Mobilitási Hét

2017. szeptember 16-22. között újra megrendezésre került az Európai Mobilitási Hét. A rendezvény célja a környezetbarát és fenntartható városi közlekedés népszerűsítése. Több mint 200 magyar település vett részt. A Mobilis Kiállítási Központ Zalaegerszegen és Budapesten szervezett színes programot a gyermekeknek és fiataloknak. kipróbálható interaktív kísérletekkel és pályaaorientációs játékokkal.

MOBILIS

Projektpräsentation in der Steiermark auf der Veranstaltung „Unternehmen für Mädchen“ am 8.11.2017

Projekt bemutatása a „Vállalkozások lányoknak“ stájerországi Kiállításon 2017. november 8-án.

IRS & W.E.I.Z

Projektpartner

LP-PP1 Innovation Region Styria GmbH (IRS)

Kontakt: Claudia Krobath,
+43 (0) 664 477 0909,
claudia.krobath@irstyria.com

PP2 Pannon Novum Nyugat-dunántúli Regionális Innovációs Nonprofit Kft.

Kontakt: Roland Dancsecs,
+36 96 506 985,
roland.dancsecs@pannonnovum.hu

PP3 MOBILIS Közhasznú Nonprofit Kft.

Kontakt: +36 96 618 111, mobilis@mobilis-gyor.hu

PP5 BFI Berufsförderungsinstitut Burgenland

Kontakt: +43 3352 389 80,
info@bfi-burgenland.at

PP4 STMK Weizer Energie-Innovations-Zentrum (W.E.I.Z.)

Kontakt: Tanja Friess,
+43 (3172) 603-1122,
tanja.friess@innovationszentrum-weiz.at

PP6 NÖ Forschungs- und Bildungsges.m.b.H.(NFB)

Kontakt: Anita Winge-Geringer,
+43 2742 27570-11,
a.winge@nfb.at